

Taxtaya ruh verir

İnsanın ən çətin sınaqları çox vaxt gözlənilmədən gəlir. Bəzən bir saniyənin içində hər şey alt-üst olur, taleyimizdə yeni və ağır səhifələr açılır. Kimi bu ağırlığın altında qalır, əzilir, kimi isə onların içindən daha da güclənərək çıxır. Fiziki məhdudiyyətli Asif Qasimovun həyat yolu bu gücün ən parlaq nümunələrindən biridir. Bu, onu yalnız insan kimi deyil, bir həyat dərsi kimi tanıdan hekayədir. Burada fiziki məhdudiyyətdən yox, yenidən doğuluşdan, mübarizədən və insanın sınaq belə əyilməyən iradəsindən danışılır.

Tanrının verdiyi istedad ən mümkünsüz görünən vəziyyətdə belə özünü ifadə etmək yollarını tapmağa qadirdir. Bu hekayədə olduğu kimi...

1979-cu il iyunun 26-da Gürcüstanın Dmanisi rayonunun Yırğançay kəndində dünyaya gələn Asif Qasimovun uşaqlığı çox çətin keçib. O, cəmi üç yaşında ikən əmisi ilə birlikdə Moskvaya gedib. İlk məktəb illərini orada keçirib. Sonralar yenidən Gürcüstana qayıdıb, bir neçə ay kəndlərindəki məktəbə gedib, ardınca isə ailəsi onu təhsilini davam etdirmək üçün Ermənistana göndərüb. Həmin dövrdə Ermənistanda azərbaycanlılara qarşı təzyiqlər edilir, onların deportasiyası üçün cinayətlər törədilirdi. Asifin həyatı bu təlatümlərin içərisində keçir.

Təxminən iki ilə yaxın Ermənistanda oxuyan Asifin həyatını 1988-ci ildə baş verən Spitak zəlzələsi dəyişir. O, fəlakətdən bir neçə saat sonra yaxınları tərəfindən məktəbdən çıxarılaraq evə gətirilir. Həmin zaman zəlzələ oxuduğu məktəbi yerlə yeksan edir və onun sinif yoldaşlarından cəmi bir neçə uşaq sağ qalır. Üzərindən illər keçsə belə, Asif hələ də o faciəni səsi titrəyərək xatırlayır: "Atam və dostumun atası gəlib bizi, əmim uşaqlarını məktəbdən çıxarmasaydı, bəlkə də bu gün həyatda deyildik".

Asifin uşaqlığı eyni təlatümlə Gürcüstanın müxtəlif bölgələrində keçir. Mühəribə, etnik qarşıdurmalar, qaçqınlıq... Beləcə, o, 8-9 məktəb dəyişir. Bu, təkcə məktəb dəyişmək deyildi. Bu, əslində, həyatının möhkəmlənməsinə səbəb olan hazırlıq yolu idi.

1991-1992-ci illərdə atası Rzaxan Azərbaycanla gəlmək məcburiyyətində qalır. O, Goranboy rayonuna, qardaşının məskunlaşdığı Tapqaraqoyunlu kəndinə gəlir. Lakin mühəribə burada da onun yaxasını buraxmır, qardaşının evinə top mərmisi düşür. Bu dəfə Ağcakənd qəsəbəsinə köçür. Müəllim atası kənd məktəbində işə düzəlir, evlə təmin

olunur. 1995-ci ildə orta məktəbi bitirən Asif hərbi xidmətə gedir və yenidən Gürcüstana qayıdır. Bir müddət orada işləyir, sonra yenə Azərbaycana dönür. Həyat elə bil onu sürətli yaşamağa məcbur edirdi. Hər şey dəyişirdi, sabit qalan tək şey səbri və tükenməz enerjisi idi.

2003-cü ildə onun həyatında ikinci dəfə "həyatla ölüm" qarşılaşması olur. Böyük avtomobil qəzası keçirir, iki dostu dünyasını dəyişir. Asifin isə sağ əli, sağ ayağı, qabırğaları sınır. Bədənindəki ağrı keçsə də, qəlbindəki dost itkisi illərlə davam edən bir iz qoyur.

Amma o yenə geri çəkilmir. Daş karxanalarında fəhlə kimi çalışır, usta, baş usta, sonra müdir köməkçisi, daha sonra isə müdir olur. Amma taleyin onu sınayacağı böyük imtahan hələ qarşıda idi...

Bir gün Şahqaya qəsəbəsidəki işıq di-rəyindəki elektrik naqillərini yoxlamağa çıxarkən metal qırılır. Asif deyir: "Yəqin qismət belə imiş. Təxminən 75-80 metr hündürlükdən yıxıldım, dərəyə yuvarlandım. Gözlərimi açanda artıq xəstəxanada idim. Belim sınımışdı, uzun müddət komada qalmışdım. Əməliyyatım üçün Ukraynaya aparıldım. Oradakı həkimlər "əməliyyat çox təhlükəlidir, ola bilər ki, sağ çıxmasın", - deyib tərəddüd edirdilər. Ancaq əməliyyatım uğurlu keçdi, möcüzəvi şəkildə sağ qaldım.

18 ay xəstəxanada qaldım. Xeyli fiziki və psixoloji terapiyalardan keçəndən sonra nəhayət, Vətənimə, ailəmə qovuşdum".

Asifin əməliyyatdan sonrakı həyatı da asan olmayıb. "Əlil arabasına möhtac olmaq fikri əsəblərimi tarıma çəkir, mənə dərin depressiyaya salırdı. Sanki okeanın dərinliklərində havasız idim, boğulurdum. Qarşımda iki yol vardı. Ya qaranlığa qərqlənmək, ya da təkən verib aydınlığa çıxmaq, yenidən yaşamağa başlamaq. İkinci yolu seçdim... Çünki övladlarım vardı. Onlar mənə həyata qaytar-dılar. Oğlum, qızım mənə elə sevgiylə, elə şəfqətlə baxırdılar ki, onlara görə yaşamaq, mübarizə aparmaq lazım idi", - deyir həmsöhbətimiz.

O, qısa müddət ərzində özündə cəsarət tapıb maşın sürməyi öyrənir, idmanla məşğul olmağa başlayır. Sonrakı həyatı radioda eşitdiyi bir xəbərlə dəyişir: "İndiki kimi xatırmıram. 2013-cü il idi. Qar yağdı. İdmandan çıxıb evə gəldim. Radioda eşitdim ki, Prezident İlham Əliyev Yeni Ramana qəsəbəsində yerləşən Sağlamlıq İmkanları Məhdud Gənclərin Peşə Reabilitasiya Mərkəzinin açılışında iştirak edib, artıq mərkəzə qəbulla da başlayıb. Dərhal yolumu dəyişdirib ora yollandım. Hətta mərkəzdəki işçilər təəccübləndilər ki, belə qarda necə gəlmişəm. Bir həftə sonra artıq ikinci həyatım başlamışdı. Həm taxta üzərində oyma, həm rəssamlıq öyrənirdim, eyni zamanda idmanla məşğul olurdum. Paralimpiya komitəsinə müraciət etdim. Bədən quruluşum avarçək-məyə daha uyğun olduğu üçün bu idman növü tövsiyə edildi. Üç il avarçəkmə ilə məşğul oldum. Nailiyyətlərim oldu, yarışlara qatıldım, xarici səfərlərə getdim. Yarışların birində belimdəki dəmirin fiksatorları qırıldı. Həkimlər bu idman növündən uzaqlaşmağımı məsləhət gördülər. Bundan sonra yalnız əl işləri ilə məşğul olmağa başladım".

2021-ci ildə DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzinin açılışı bir çox fiziki məhdudiyyətli şəxs kimi, Asifin də həyatından təsirsiz ötürməyib. Mərkəzdə təlimçi olmaq, ağac üzərində bədii oyma sənətinin sirlərini benefisiarlarla öyrətmək təklifini qəbul edib. Həmsöhbətimiz deyir ki, bu təklifi qəbul etmək həyatının ən düzgün addımlarından biridir: "Sənətimlə məşğul olmaq, duyğularımı, düşüncələrimi ağaca oymaq mənə daxili dinclik verir. Təkcə özümün deyil, tələbələrimin də art terapiya ilə məşğul olub, məhdudiyyətlərini unudub mənəvi rahatlıq tapmalarını istəyirəm. İndiyədək 50-dən çox tələbəm olub. Hər biri mənim üçün əzizdir, dəyərlidir. Əgər onlara bu sənətin sirlərini, peşəyə yiyələnməklə birlikdə həm də daxili dünyalarına sakitlik, təmkinlik, özünü qəbul etməni öyrədə bilmişəmsə, demək ki, bu dünyada missiyamı yerinə yetirmişəm".

Asif Qasimov benefisiarları ilə birlikdə müxtəlif tədbirlərdə çıxış edir, əl işlərini nümayiş etdirir. Ötən il sənətkarın müəllim yoldaşı İslam Həmidov və benefisiarlarla birlikdə təxminən bir aya yaratdığı "Yağış altında qadın" heykəli ölkəmizdə keçirilən COP29-da nümayiş olunub. Erroziyaya uğramış, yamnis məftillərdən hazırlanmış əl işi sanki Asifin elektrik işlədiyi, qəza keçirdiyi dövrə göndərdiyi, "yıxılısam da, yansam da, küllərimdən doğuldum" ismarığı idi...

"Əlillik son deyil" mövzulu sosial layihələri, qazi və fiziki məhdudiyyətli şəxslərə dəstək, motivasiya vermək məqsədilə çəkilən videoroliklər onun adını daha çox insana tanıtdı. O, təlimçi olmaqdan çox, həyat dərsi olan bir nümunəyə çevrildi.

Asif Qasimovun hekayəsi cəmiyyətimizdə əlilliklə bağlı yanlış stereotiplərə ən böyük cavabdır. O, əlilliyin son olmadığını, əksinə, bəzən yeni bir başlanğıc ola biləcəyini öz həyatı ilə sübut edir və deyir: "Əlillik bitməmiş hekayə, həyata davam etmək cəsarətidir".

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"